„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
за по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте овакових ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплате и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 14. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 25. ЈАНУАРА 1894. ГОДИНА XXIX.

ПРИЛИКЕ У СРБИЈИ.

Тешко оном добру, које сваки час мења господара, ту напретка бити не може; али још горе оној држави, у којој су на дневном реду министарске кризе, јер у њој не само да не може бити говора о напретку — јер је за напредак први услов сталност и мирноћа — него се тиме јасно показује, да у таковој држави није добро, него зло. Министарске кризе су доказ, да је народ узнемирен, да нема међу својим странкама ни једне, којој би мирном душом смео поверити себе и државу, једном речи — да не верује својим рођеним синовима. А у такој држави је право зло.

Но када погледамо на политичке странке у Србији, која је данас поприште борбе око министарских столица, ми ћемо се уверити баш о противном.

У Србији су партијске прилике врло јасне. Напредњаци су већ одавна проиграли своју будућност и свој опстанак, као активна политичка партија. Народ је њихове крвничке владе толико сит, да они при правилном развијању државе не могу никада рачунати на парламентарну већину. Шта више, ни као опозиција не играју већ никакву знамениту улогу.

Либерална партија је својим режимом од августа до априла утукла и оно мало угледа у народу, а својим гнусним делима показала се као потпуно недостојна и неспособна за владу, и да су у Србији остале ствари при свом природном току, либерали би своју каријеру свршили на оптуженичкој клупи и у тамници.

Народ је изгубио у обе те странке веру и обратио се још на радикалну странку, која је за кратко време својим радом задобила за себе тако рећи читав народ.

Видимо дакле, да трзавицама у Србији није узрок политичка ситуација (положај), јер радикална странка ужива огромно поверење народно, те је дакле потпуно способна за владу. Па где лежи онда узрок данашњем јадном стању Србије? И томе је лако одговорити.

Од неког доба, видимо, да је Србија обратила на себе пажњу читаве Европе и европске штампе. С великом пажњом прати она догађаје у Србији, а особито аустро-угарска штампа. Па какво је држање те штампе? Све неприлике и сметње у Србији изазивају радост и одушевљење тих чивутских листова. Сваком приликом гледају они, да се мешају у српске ствари. Не иде њима у рачун, да Србијом влада снажна и народу омиљена странка, не допада се њима, да се Србија снажи и јача.

Балканско питање, ма како да је замршено и баш што се већма замршује, мора се једном и размрсити. Од разрешења тог питања зависи, чије ће бити оне српске земље на Балкану, које још стењу под туђинским јармом и на које су они упрли очи, као на неко „пусто масло“. И при решавању тога питања, врло би много сметало аустријској политици, да се нађе очи у очи са снажном и уређеном Србијом. Да ће Србија бити знаменит фактор при томе решавању, види се по свему, јер Србија има једина права на те земље и за то је аустро-угарској политици добро дошао сваки неред у Србији.

Сад ће нам потпуно јасно бити, за што се сви непријатељи Србије дигоше на радикалну владу и на Србију под радикалима. Видело се, да би Србија под владом народном и у приликама, кад се краљ потпуно поверио свом народу, кад је устао сам да помоћу народном подигне свој народ, своју државу — дошла до оне снаге и спреме, која се не може допасти онима, који хоће у мутној води балканској да лове.

За то је требало посвађати младога краља, још невична политичким швиндловима и маневрима. И указа се добра прилика. Краљев најбољи пријатељ, др. Докић је умр'о, и пре него се краљ и могао обратити другоме пријатељу свом и народном, уплете се највећи непријатељ његов и народа српског — бивши краљ Милан. Јер заиста овим делом показао је Милан, да је непријатељ свог сина.

Александар се добром својом вољом, племенитим намерама и искреним саветима својих верних пријатеља попео на висину, са које је могао с поносом гледати на Европу, која му је с правом завидела. С те висине срозао га је Милан у прашину обична поводљива човека. Александар је жртва лажних непријатеља Србије, и унутрашњих и спољашњих и лакомислености свог рођеног оца.

А Србија? А радикална странка?

Њих обе чекају тешки дани, тешка борба. Само ће та борба много нашкодити Србији. А радикална странка мора из ње изаћи као победилац.

Света дужност позива радикалну странку у ту борбу. И она се мора у њу упустити, не само из политике и парламентарности, него због много веће дужности, коју смо мало час истакли. Радикална странка мора својом победом показати, да ужива и опет поверење народно, а тиме ће уједно моћи скрхати и оне, који се данас праве пријатељима краља и државе; својим радом и успехом посведочиће, да Србија нема искренијих пријатеља од народа — од радикалне странке.

Но на жалост, док Александар не дође до тог уверења, преживеће Србија још много тешких часова, што ће јој нанети њени рођени синови, којима је преча слава и достојанство министарско, него углед и благостање рођене им домовине. А да млади краљ, а пре а после, до тога уверења дођи мора — показала нам је толикогодишња тешка борба радикалне владе, коју није ни највећи зулум могао скрхати, јер је радикална странка са својим племенитим начелима ухватила дубока корена у народу, постала **духом** народним — а дух је јачи од сваке силе, јер се не боји ни мача ни окова. Ако мисле данашњи власници, да ће моћи једаред за свагда свршити са радикалном странком — то се љуто варају, јер су већ сад могли увидети, да је тиме радикална влада само и опет добила у народу више уважења и још је већма очврсла.

Нека добро размисли млади краљ и његови саветници и данашња влада у Србији, шта то значи владати против народа и воље народне, нека добро промисле куд то води имати у држави толико моћну и велику већину народа против себе — и силом гурати народ свој од себе. Све то нека добро размисле, па ће се онда брзо уверити, какав су пренагљен и штетан корак учинили.

Будимпешта. * *

Поглед по свету.

— **Грађански брак у Угарској.** Одбор за правосуђе угарског сабора донео је и последње закључке о закону за грађански брак. Ти последњи закључци тичу се чланова владалачке куће и како ће се склапати брак угарских држављана у Тројединци или држављана из Тројединце у Угарској. Оба ова питања решена су онако, како је то министар **Силађи** предложио. Што се тиче чланова владалачке куће, за њих важи оно: locus regit actum, т. ј. склапају брак по закону земље, у којој га склапају. Дозволу и диспензацију за склапање брака даје краљ. Што се пак тиче угарских држављана у Тројединци и тројединчких држављана у Угарској — ту служи за основ интернационално приватно право, Тројединца према Угарској сматра се у том питању као „иноземство“ и према томе се поступа при склапању бракова. Опозиција је протестовала против тога, да је Тројединца за Угарску „иноземство“ и употребила ту прилику, да предложи министру неповерење. Но већина је примила образложење Силађијево, по ком ће Тројединца у овом питању заиста морати, као таква, имати своје самостално законодавство, а свака покрајина, која има своје засебно приватно право, мора се сматрати као иноземство без обзира на њено припадање држави. — По што је сад све свршено, што је претходно ваљало, па да се овај законски предлог поднесе сабору, то ће одбор одмах у идућој сесији поднети свој извештај о њему, и сабор утврдити рок за почетак расправе о грађанском браку.

— **Са црногорско-турске границе.** Са Цетиња јављају, да је једна чета **Малисора** напала на црногорске пастире, те том приликом убише једног 80-годишњег Црногорца. Други црногорски пастири похиташе друговима својим, који се у невољи нашли, у помоћ, и у окршају том погинуше два Малисора.

— **Здравље руског цара.** По што је цар руски већ ван сваке опасности и већ може да устаје из кревета, то су обустављени извештаји о стању његова здравља. „П. Лојд“ пише о том ово: „Оздрављање цара од Русије напредује те се може за сигурно очекивати, да ће цар на скоро са свим оздравити. Као што је вест о напрасној болести царевој по своју Европи изазвала забуну, тако је и вест о оздрављању његовом свуда побудила умирење, и то не само из општих човечанских обзира, него и с тога, што се цар Александар III. за време целе своје владавине показао као веран пријатељ миру. Европа у данашњој својој ситуацији не познаје владалачке врлине, коју би више ценила од ове“.

ДОГАЂАЈИ У СРБИЈИ.

Шта пише „Пестер Лојд“ о Србији. Будимпештанско Чивуче није могло да одоле срцу, него је морало да пошље свој савет „браћи“ у Србији. Оно саветује: „Устав у Србији не постоји у својој целини од онога дана, од кад је краљ Александар учинио крај владавини радикалној... И нека се нико не вара; потпуна рестаурација тога устава за дуго једно време немогућна је... С њим се мора коначно свршити... Потребно је једно безуставно стање, у коме ће се народ гвозденом песницом натерати на поштовање закона и вршење својих дужности, и онда један октројисан (наметнут) устав са великим цензусом и скупштина са два дома...“. — До душе не тражи много. Само да се суспендује устав, да се просне радикалска крв и да се назови-устав стегне у карике. Другим речима: да се поврати оно, што је за владе напредњака и либерала било. А зар не зна мудро Чивуче, да је те злосретне године Србија већ преживела? Зар не зна, да народ српски нема крви на одмет? И кад би се морала крв просути, зар не зна, да радикална странка у Србији броји велику већину челичних мишица?..

А шта пишу руски листови о Србији? Колико су незадовољство изазвали у Русији последњи догађаји у Србији — показује најбоље представник јавног мњења у Русији — руска штампа. Ми смо већ донели, шта је рекао о данашњем по-

ПОДЛИСТАК.

МОМЕ СИНУ ЈАНКУ.

Још ти нема ни седам лета, сине мој Јанко, а ја се већ бринем, шта ће да буде од тебе. Чини ми се, да према књизи немаш баш особите наклоности, и ако ти се ћуд не промени, на пољу науке тешко да ћеш се прославити.

По свој прилици, да немаш ни воље ни снаге, да бој бијеш с књигама и како се ја о томе уверих, веруј ми сине мој, да те и сувише заволех, а да би те приморавао на оно, за што ти ниси, те да ти тиме пореметим сав живот твој.

Кад би могао да разумеш смисао мојих речи, ја бих ти већ сад рекао, да те никад не бих плашио, кад бих видео да немаш воље и способности, речма: учи, Јанко сине, учи, јер иначе ћу да те дам у шегрте. Не, сине мој, никако! Већ кад би свршио, према својим способностима, законом прописану школу, ја бих те мирно ухватио за руку и рекао ово:

Јанко сине, видим, да немаш ни воље ни способности за учење. Волео бих, кад би могао поштено да свршиш школе, али пошто то не могу да очекујем, даћу те, сине мој, на какав **занат**.

Више пута сам гледао, како радо тешеш и видео, да си својом бритвицом много што шта лепо истесао. Јанко сине, даћу те за столарског шегрта.

Но, не плачи. Није то ништа срамотно. Срамота је за оно дете, на које родитељи узалуд троше, које из године у годину поклонима и мољакањем спасавају од пада. А ти, сине мој, поносиш се, што не ћеш да вараш своје родитеље и што се за времена лаћаш струке, која ће да те начини човеком од пете до главе. Поштена рада не ваља се стидети, сине мој. И немој да мислиш, да су само она деца срећна, која е вољом или без воље свршe школе. Стотину примера бих могао да ти набројим о томе, како су имућни и сиромашни родитељи горко се кајали, што су приморавали своју децу, да без воље и без способности, прођу кроз школе, а кад им ваљало живети о свом круху и руху, они поиспропадали, јер су само по имену ишли у школу, управо убијали време и трошили новце својих родитеља. Познајем и такове родитеље, сине мој, који су све своје имање потрошили на школовање своје деце; који не веровали искреним речма учитеља, не веровали себи самима и сад, кад им се измакло и имање и време, они очајно осуђују сами себе, што за времена не дадоше своје дете на занат! Правије: што се **стидеше**, да на занат даду своје дете!

Јер добро упамти, сине мој, да сваки родитељ љуби своје дете (та и животиња воли своје младо) — али не љуби сваки **мудро**. Не давно сам добио писмо, у ком ме очајни отац неки моли за савет: шта да ради са својим сином. Пише ми: дечко је добар, послушан, али нема дара. Волио би, да сврши бар толико гимназија, да га може да да у војничку академију. Пита ме, има ли таквих школа, где би могао за **добре новце** да протури свога сина, те да сврши још потребне му разреде? Јер — пише даље — „**не могу срамотити** своје породице тиме, да дам сина свог на занат или у трговину!“

Онај, који је писао то писмо, отмен је земљепоседник, сине. Породица му већ одавно добила **племство** и за то се стиди, да да свог сина на занат или у трговину. А не стиди се, да митом протурује своје дете кроз школе. Да овај отац, мили сине мој, **мудро** љуби свог сина, он би новац, што га је наменио на данашње тако скупо школовање, а осим тога и на подмићивање учитеља, остављао лепо из године у годину на страну и кад би му син постао било самосталан занатлија било самосталан трговац, он би му рекао: ево, сине мој, овај сам новац за тебе уштедио, узми га и ради сад шњиме.

Знаш ли, сине мој, за што баш отмени родитељи, који у осталом толико пута од својих уста откидају, само да могу своје дете да школују — толико плаше своје дете давањем на занат? Мислиш можда, што је тежак чекић, рендо, брадва? Не, сине мој, не! Та рендо, чекић, брадва нису тежи од књиге, од пера, од шестара. Ти родитељи не плаше своју децу, већ **сами себе**. Боје се — као и онај отац, који ми је писао — да занат срамоти породицу. Плаше се оних питања, којима би их овај или онај запитао: а шта је с твојим сином? где је? шта ради? А они би морали да одговарају: Син ми је столар! Син ми је трговац! Плаше се оних часова, када би им син тврдих дланова у свечане дане кући дошао, а они би морали, да га приказују својим гостима исто онако, као и каквог правника, сина неког ратара: Ово је наш син!

Боје се и од оног часа, када би им се син оженио каквом честитом, простом девојком, па би и њу морали да приказују речма: наша снаха!

Плаше се и од оне ужасне могућности, кад би са својим сином шегртом, морали да ходе у једном реду — баш као да им је рођени син! — дуж пијачне улице.

Ко се стиди, мили сине мој, свог рођеног детета, срца срца свог, само за то, што је ово занатлија, тај своје дете не љуби истин-

ложају у Србији званични „Журнал де Ст. Петерсбург“. Сад доносимо, што други листови руски мисле. „Новоје Времја“ вели, да борављење Миланово у Србији баца у бригу сваког искреног пријатеља Србије. Милан ваља да зна, да он на дворовима, који се за судбину Србије интересују, има мало поверења. Саветници краља Александра учинили би добро, кад би о овом мешању бившег краља у српске ствари, озбиљно промислили. Династија ова у Србији почива само на фикцији, која је нећака кнез-Михаилова прогласила за наследника престола, чији отац чак није припадао српској народности. Присталице Карађорђевића ће се повећати, ако Милан буде утецао на владу у Београду. А не треба сметнути с ума, да је један члан породице Карађорђевићеве зет црногорском кнезу Николи, а други опет служи у руској војсци и оженио се са Рускињом. — Исто тако мисле и пишу и „Новости“ и „Московскија Вједомости“. Овај последњи — некад Катковљев — лист вели, да је династија Обреновићева због Милапових недела проиграла симпатије српског народа. — Ово је доста јасно речено. Они, који стоје на крмилу Србије, требали би да ово добро утубе, пре него што наставе успостављати либерално-напредњачку еру!

Помиловани. Помиловани су сви они полицијски чиновници, општински часници и све друге особе, које су осуђене или које ма какву казну издржавају или се још налазе под ислеђењем и суђењем за дела, која се казне по закону о изборима народних посланика, а која су учињена од првог априла. Даље су помиловане и ослобађају се од издржања затвора и плаћања новчане казне све оне осо'е, које су осуђене по закону о штампи. — Разуме се само по себи. Чим су помиловани главаши, либерални министри, морају бити помиловани и њихови репови!

Кретање у војсци. Последњих дана догодиле су се велике промене у војсци, особито међу вишим чиновницима. Неки су од њих стављени у мир, неки су лепо унапређени, а неки су премештени. Је ли и ово знак времена?

И у београдској богословији су, како дознаје „Одјек“, на дневном реду промене у наставничком особљу и то баш сад у половини школске године. Враћају се у богословију Дим. Јосић, Јеша Илић и — синђел Виктор, који уз то постаје још и васпитач, а уклањају се млађи радници, којима, како либералска господа веле, није места у друштву побројаних личности. — Сасвим „непартајична“ влада!

Вести из народа.

Пишу нам из **Јарковца:** У недељу 16. ов. мес., око 4 сахата после подне, убио се књиговођа Душан Ракић „Јарковачке народне банке удеоничарског друштва“ из револвера, због неизлечиме болести.

Покојник је био честит и ваљан чиновник, савестан у своме раду, оправдао је поверење, које је у заводу уживао, јер је после смрти све у најбољем реду нађено, зато је управа завода у својој ванредној седници донела закључак, да се покојнику венац као знак признања положи, удовој корпоративно сажаљење изрази, и тромесечну отправу преда — што је и учињено.

Управа је у седници својој најдубље сажаљење изразила са устајањем и речита: „Бог да га прости!“

Вести из места и са стране.

Бечка „Зора“ — Вуку Ст. Караџићу. Сутра у среду, 26. јануара (7. фебруара) о. г. навршује се тридесет година од смрти Вука Ст. Караџића, оца новије српске књижевности. Том приликом приређује српско акад. друштво „Зора“ у спомен Вуку у бечкој српско-православној цркви парастос. После парастоса ићи ће се корпоративно на St. Marx-гробље, где леже остатци Вукови, да се положи венац и гроб прелије. Свечана седница биће у петак, 18. фебр. (2. марта) 1894. у „Katholischer Ressource-Saal“ (I. Reichsrathstrasse 3). Том приликом читаће у спомен Вуков друштвени члан Станоје Станојевић, философ.

Саборски одбор. За 3. (15.) фебруар и даље дане ове године заказана је ванредна седница саборског одбора.

Промоција. Јуче, у понедељак промовисан је на градачком свеучилишту са доктора обојих права Димитрије Николић. Живео!

Постављање војничког свештеника у граду Петроварадину. Јеромонах Герман Бошковић, садашњи намесник манастира Крушедола, који је од консисторије архидијецезалне предложен за војничког свештеника у Петроварадину, именован је за таквог решењем војног министарства. „С.“

Родитељи, чувајте оружје од деце! Из Сомбора јављају о једном несретном догађају, који се пре неки дан у селу Пивницама догодио. Десетогодишњи син Јована Миркова из Пивница видео оца, како чисти револвер и како га је пунио. Кад тога дана Јован Мирков и жена му некуд одоше, уђе малиша у собу, где је револвер стајао и изне се га напоље. Увуче се полако у шталу, где је слуга баш хранио коње. Дечак напери на слугу и у шали рече: „Пишта, сад ћу те убити!“ Међу тим прст му заиста запе за перо, револвер опали и несретни Пишта сруши се на земљу, смртно рањен. — Толико се већ сличних случајева догађало, и ето се још једнако догађају. Родитељи, чувајте оружје од деце!

Народни суд (линч) у Америци Пре неки дан јурнули су у Винчестру у Америци на тамницу до четири стотине наоружаних људи, обили врата на тамници и извукли из ње неког зкочинца Ростое Портец-а, који је био једног мужа и жену убио и поробио их. Поред свега противљења судчева, убицу су на прво дрво обесили и на њега испалили до сто метака из револвера. — Оваки случајеви, поред свега спречавања од стране власти, нису тако ретки у Америци. И злочинац осим што зазире од званичне судске казне, још увек има пред очима и овај народни суд, који је у свима случајевима свиреп и без милосрђа.

Кратке вести. У мају ове године биће у Милану у Италији велика међународна изложба свих машина, апарата и инструмената, која се односе на продукцију вина и зејтина.

— Грчко-православна црква у Прагу добила је од руске круне 2230 рубаља годишње припомоћи.

Трговина.

Нови Сад, 24. јан. Пшеница прве каквоће 7 ф. — н. Пшеница средња 6 ф. 50—80 н. Пшеница лакша роба 6 ф. 50 новч. Наполица 6 ф. — н. Јечам 5 ф. 20—30 н. Зоб 6 ф. 50—70 н. Нови у зрну кукуруз 4 ф. 10—20 н. Маст 48 ф. Сланина сува 50 ф., дебела паљена 52 ф. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки .	42—43 н.
„ средњи . . .	37—38 н.
„ лаки	35 н.

Све од 1 килограма.

Теоци .	10—20 ф. по комаду.
Јагњци .	—·— ф. по пару.
Овци . .	8—12 ф. „

Стање воде под Новим Садом.

23. јануара било је 1·30 мет. а 24. јануара је било 1·30 мет.

Течај златног и сребрног новца
на будимпештанској берзи
од 22. јануара (3. фебр.)

Дукати — — — — — —	5 ф. 90 н.
Наполеондори (20 франака) —	10 ф. 02 н.
Угарска златна рента — — —	117 ф. 40 н.
Аустријска златна рента — —	120 ф. — н.
Угарска крунска рента — —	94 ф. 70 н.
Аустријска крунска рента — —	— ф. — н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	61 ф. 55 н.

Новије вести.

Из Бугарске. Из Софије јављају, да је министарски савет закључио, да образује један одбор за скупљање прилога за подизање споменика бившем бугарском кнезу Батенбергу.

Цар Виљем и Бизмарк. Као што из Берлина јављају, немачки цар ће за кратко време, да врати кнезу Бизмарку посету. У Фридрихсрује већ се чине велике припреме. На жељезничкој станици раде на украшавању исте до педесет радника.

Немири на Криту. Лондонском „Тајмсу“ јављају са Крита, да је тамо настала узбуна међу хришћанима. Гувернер критски дао је био погубити четир хришћанина, осуђена због разних преступа, а од више мухамеданаца, који су тако исто били на смрт осуђени, дао је само једног погубити. Хришћани, огорчени због тога, латише се репресалија. Два мухамеданца недалеко од Фелима беше обешени. Многи су похапшени. Узбунили се и хришћани и мухамеданци.

Устанак у Бразилији Лондонском „Тајмсу“ јављају из Рио-де-Жанејра, да су стране дипломате признале устанике као ратујућу странку и телеграфски саветовале својим владама, да обе странке признају као ратујуће.

Из Србије. По Београду се проноси вест, да ће краљ Александар да захвали на престолу у корист свом оцу.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“
(од кореспонденцвиро-а.)

Париз. (Стигао 24. јан. у 3 ½ часа по п.) Јутрос у ¼8 часова погубљен је атентатор Вељан. Пред саму смрт одбио је и понуђену верску утеху и пиће. Ступио је брза и чврста корака на губилиште, које је било војском опкољено. Умр'о је са узвиком: Смрт грађанском друштву! Живела анархија. — Тело Вељаново покопано је на гробљу Жори.

Београд. (Стигао 24. јан. у ¼4 часа по п.) На јучерашњем свечаном ручку у краљеву двору, на ком је било 80 угледних чланова разних странака, наздравио је краљ Александар министарству, и онда је означио последњу кризу као постулат државних потреба. Све вести о спољашњим или чисто личним утецајима одлучно одбија од себе. Захваљује министарству, што се примило задатка, да политичке страсти умири и мир и законитост утврди. — Министар-председник Симић одговорио је на краљеву здравицу у име своје и својих другова са изразом највећег страхопоштовања и захвалност за изражено благовољење и поверење краљево. Делатност нове владе биће посвећена искључиво интересима престола и отаџбине. Нада се, да ће влада извршити свој задатак: да утврди мир, ред и законитост, и да ће тако намерама краљевим одговорити.

(Колико је искрености у обе ове здравице, казује најбоље рубрика у нашем листу: Догађаји у Србији. — Пр. Ур.)

ДА РАЗРАЧУНАМО!

Једва један пут, — сретно им било!

Нови Сад, 24. јануара.

Одавна намигују једно на друго. Он, подмукао, префриган, мајстор у занату, вичан по мраку намигује из потаје. А она, чедо модернога кова, без стида, очи на врх главе, покварена до крајности, она и јавно пред целим светом.

Говоркало се о њиховим тајним састанцима. Шушкало се: има нешто у ствари. Једни веле: Сљубили се, а други: Не ће бити од тог ништа.

И шта би?

Шило изби кроз врећу. Изјавили своју жарку љубав целом свету на догледу, он и она. И сад, њихови пријатељи, другови, сродници и знанци, сви се састадоше, сложише се, збратише се, сљубише се. И настаде велико веселе у Израјељу... Из оног новог брака очекује се спас и избавитељ народу — турском!

Он и она, Политов „Браник“ и Јотина „Стража“ сљубили се, слизали се. Остарели Јота и изнемогли Полит, ти страшни громовници свога доба, повукоше се у ладовину, па пустили — децу, да виде из прикрајка, шта ће деца израдити. Наредили, да том свечаном чину кумују др. Л. Станојевић и — Крунослав. Цео „народ“ крикнуо им је од срца: Сретно и дуговечно!

У недељу догодио се тај свечан чин, јавни састанак. Искупили се и с једне и с друге стране свати и пустосвати и извели су ствар на крај. Погађали се о дарови и погодили се. Данас већ у велико браћа се рукују мила. **Склопили су братски савез.** Скројили су и нову капу својој „деци“, њему и њој, да „деца“ не зебу — поред ове југовине — и на капу пришили цедуљу, а на цедуљи стоји: „Странка правде и истине, те странка српске слоге!“

Усред „благодетног рада по народ“ стиже са јадранског мора, са галије „Ириса“ брзи брзојав и паде на колена Јоти и Политу. Брзојав гласи: „Хвала децо! Једва један пут! Само тако! У слози је спас!“

И барјактари овог јавног састанка високо подигли „стјег“ и на њему исписали: У четвртак је избор трећине скупштинара за црквену општину. Он и она знају се, да попну црквену општину новосадску до оне **висине** (!), до које је доспела била пре неколико година. (Разуми: док је скоруп, што се ухватио око „Браника“ дрмао општином.)

На ове громопуцателне речи затресла се брда, и роди се — „слога.“

Истина је, као што говоре. „Браникове“ перјанице, те челенке са вишег гледишта, подигле су црквену општину пре неколико година до висине. До висине за цело, али до висине дуга и до висине проневера. А данас?

Данас, кад се дуг са оних висина спустио преко грбаче народно-радикалне општинске управе доле у низину, и кад је већ на издисају тај јакреп, дуг, што га господа са вишег гледишта пустише на општину, док они жарише по њој, и који је општину толико година давио, данас по ново подижу главе ови премлаћени лисци и здружују се са творовима, да својом вањом окаде пречишћени ваздух у дому народном; данас — мисле — дошло је доба, да по ново оживе.

Утопљеник се хвата за сламку. „Браник“ се хвата Јотиног Крунослава. „Стража“ се хвата Политовог Станојевића. Ко ће кога лакше извући; ко ће кога боље надвући? Нашла се браћа, сретно им било!

И ипак се креће у Новом Саду! Јест, креће се! Али креће се стари јад и устајали смрад, да кужи. А тај јад и тај смрад не ће ни сад, као ни до сад окужити здраве редове радикалне гарде.

И ипак се креће! Јест, креће се! Али креће се, да вас — нове младенце, а старе пробиветре — скупи под један шешир, да се ту ижљубите као рођена браћа. Ижљубите и — да се по ново увучете у ваше мртвачке јазбине.

И ипак се креће! Јест, креће се! Четвртак је близу. Пород је на путу. Како први знаци казују, лекари веле, биће прво, па — мртво!

„Боже снажни, Боже силни, успори, благослови рад верне српске деце твоје!“ — тако виче „Браников“ Крунослав. И ја велим успори, благослови, али и — прокуни!

Но, не! Шалим се. Остави их, — нек' се живи пате! **Ахил.**

ски. Сва ми се крв узмути, кад помислим, да има родитеља, који не црвене са својих синова, који Богу дане краду, троше, бекријају, скитају се и бог те пита какав живот проводе, а напротив стиде се проћи улицом у друштву са својим поштеним, честитим и ваљаним сином занатлијом. И боли ме, јако ме боли, кад видим, да има стотинама отмених породица, које ће пре пропасти и за цео живот упропастити и дете своје, него што ће га дати, да изучи занат или трговину, чиме би можда још могли да поврате некадашњу имовину, а чекићем или метром, да прибаве породици стару славу њену. Боли ме, неизмерно ме боли, гледећи, како пропада многа јака, богата кућа и како се тек онда, кад већ ништа под небом нема, лаћа чекића и рифа.

Баш кад би и добро учио, сине мој, и онда бих се радовао, кад би вољу имао на какав занат или трговину. Јер данас и занатлија и трговац само је онда напредан и срећан, ако поред вредних руку, има и изоштрен ум. Не мора да преврће и чита онолико књига, колико какав професор, доктор, адвокат, али за њега писане књиге и чланке и које његову струку засецају треба да чита; треба да га занима свака новина, сваки проналазак — и да не би био и остао само прост занатлија, само прост трговац: то ваља да позна и повесницу свог народа, па и његову књижевност; и занатлија и трговац, само ће тако моћи да постане цео човек. Ма шта да будеш, сине мој, ипак ваља да прибавиш себи општа знања, општу образованост. То ће ти дати право, да заузмеш место крај људи свака кроја и соја, свака реда и ранга. Ако узимаш образованост и поштено вршење својих стручних послова, онда се не бој предрасуда и пристрасности појединаца и друштвених редова. Не ће онда имати права нико, да те преко рамена гледа, да те понижује, да ће презире, него ћеш на против ти имати разлога, да жалиш оне, који покушавају, да те понизе.

Данашњим даном хоће да остане господином не само господски син, већ би господином да постане и син сиромашна родитеља. Ти немој хтети да постанеш господином, сине мој. То је „струка“, око које се данас највише њих бакћу и баш за то је у тој струци најтеже доћи до среће. Неко мора и да ради и веруј ми, сине мој, да је онај прави господин и господар, који ни до чег не долази — бадава, без рада. То ће учинити, да ћеш бити сам са собом задовољан, а од задовољства, ја не знам ништа удобније.

Јеси ли ме разумео, Јанко, сине мој? Је ли да си? Само то хоћу, сине мој, да ме разумеш. Нека те судбина однесе куд било, не бој се, брижна љубав моја узастопце ће да те прати. И кад се с тврдим длановима кући родитеља твојих вратиш, моја радост не ће бити мања, од радости, ако се у мекој, финој руци којег од браће ти залепрша диплома. И ја ћу у свечаним приликама, с уживањем, поносито да те прикажем својим гостима: Мој син Јанко, занатлија!

Превео **Милован.**

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Суду општине вароши Свилајнца у Србији, потребан је лекар целокупне медецине, са годишњом платом од 3000 динара; право од визите има 1 динар од грађана, који плаћају свој данак.

Првенствено право имају Срби, затим Словени, па остале народности лекари.

Ко је вољан да се овог места прими, нека изволи јавити се општини свилајначкој са својим документима најдаље до 20. фебруара о. г.

Из канцеларије суда општине свилајначке Н. 313. у Свилајнцу 21. јануара 1894. год. 1 1

ЗА МОЈУ ФИЛИЈАЛУ
МАНУФАКТУРНЕ И ПОМОДНЕ ТРГОВИНЕ

требам два помоћника, који су вешти продавоци. — У оферту се има назначити, кад могу ступити

Светозар Николић
у Меленцима.

1 -2

Власник: Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Милан Поповић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.